

سرمقاله: کارکرد توسعه‌سنجی و توسعه‌سازی در رأی قضایی

محمّد درویش‌زاده^۱

مقدمه:

در شرایط کنونی کشور، مسائل و مشکلات اقتصادی اولویت‌نمایی پیدا کرده است. حل این مشکلات باید از طریق برنامه‌های توسعه کشور دنبال شود. این برنامه‌ها باید در قالب قوانین ۵ ساله تدوین و تصویب شود. تدوین برنامه‌های توسعه عمده توسط افراد و نهادهای دارای تخصص اقتصادی و اجتماعی کشور انجام می‌شود. معمولاً ابعاد حقوقی و قضایی در تدوین برنامه‌های توسعه کشور جدی گرفته نشده است و حداکثر فصل خاص یا چند ماده از قانون برنامه توسعه به «امور حقوقی و قضایی» اختصاص پیدا می‌کند، در حالی که بسیاری از «شاخصهای توسعه ساز» و یا «توسعه سنج» ماهیت یا کارکردی کاملاً حقوقی و قضایی دارند. مثلاً «حمایت از آزادیهای فردی» یا «حقوق مالکیت» یا «حاکمیت قانون» و امثال آن شاخصهایی هستند که در تمام برنامه‌های توسعه‌ای کشور موثرند و یا بر آنها تأثیر می‌گذارند. این شاخصها زمانی بهبود و ارتقا پیدا می‌کنند که ساز و کارهای حقوقی لازم برای آن پیش‌بینی شده باشد، رسیدگی به بیش از ۵ میلیون پرونده یکتا و قریب به ۱۵ میلیون پرونده - که معمولاً با صدور یک رأی قضایی مختومه شده‌اند - ظرفیتی عظیم از تأثیر شاخصهای حقوقی و قضایی در توسعه کشور را نشان می‌دهد، لذا نقش و کارکرد رأی قضایی در تحقق برنامه‌های توسعه کشور نیازمند توجهی درخور آن است که در اینجا به آن اشاره می‌شود.

۱. قاضی پیشین دیوان عالی کشور و مدیر مسؤول دوفصلنامه نقد و تحلیل آراء قضایی